

Til produsenter, importører og distributører av kabler

Ref : 20/405-1
Deres ref :
Dato : 22.01.2020

Informasjonsbrev - markedstilsyn med kabler

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) vil i løpet av våren 2020 utføre markedstilsyn med kabler for generelle bruksområder i byggverk. Kabler faller under flere direktiver etter EØS reglene, men vårt tilsyn vil fokusere på byggevareforordningen. Kabler er produkter som omfattes av den harmoniserte produktstandarden NEK EN 50575:2014/A1:2016 og som omfatter kabler for fast/varig installasjon i bygninger og byggverk på land. For eksempel installasjons-, kraft-, kontroll-, styre- og kommunikasjonskabler inkludert fiberkabel.

DiBK er ansvarlig myndighet for markedstilsyn med byggevarer i Norge. Tilsynskampanjen inngår i et europeisk samarbeidsprosjekt, noe som innebærer at tilsvarende tilsyn blir gjennomført i flere andre europeiske land, bl. a i Belgia, Danmark, Finland, Italia, Nederland, Slovenia, Sverige, Tsjekkia og Tyskland. Markedstilsyn omfatte dokumentasjonskontroller og testing av utvalgte produkter. Direktoratet vil betale for produktene som skal testes.

I dette brevet vil vi gi informasjon om gjeldende bestemmelser og om hvordan vårt markedstilsyn vil bli gjennomført.

Brevet går som informasjon til de foretakene i bransjen som vi kjenner til. Tilsynet er i første omgang rettet mot produsenter, importører og distributører. Vi vil i løpet av våren 2020 kontakte berørte foretak og gjennomføre markedstilsyn i løpet av året.

Dersom dere kjenner til foretak som kan ha nytte av informasjonen, men som ikke står oppført som mottakere av brevet (se nederst), ber vi om at dette videresendes til dem. Vi ønsker også at dere gir opplysninger til DiBK om slike foretak. For at DiBK skal kunne nå fram til aktuelle foretak, trenger vi opplysninger senest den 07. februar 2020 til e-postadressen som finnes på brevets siste side.

Om gjennomføring av tilsynet

DiBK kommer til å kontakte et utvalg foretak for å gjennomføre tilsyn med produktdokumentasjon. Tilsynet rettes mot produsenter, importører og distributører. Dokumentasjonen som DiBK etterspør, avhenger av hvilken type aktør selskapet ditt er:

- Hvis du selger kabler under ditt eget navn eller merke, er du produsent i samsvar med byggevareforordningen.
- Hvis du kjøper kabler fra en aktør i det indre markedet¹ og selger dem under det originale merket, er du en distributør.

¹ Det indre markedet = EU og Island, Liechtenstein, Norge og Sveits

- Hvis du importerer kabler fra et tredjeland² og selger dem under det originale merket, er du en importør.

Ved et tilsyn vil vi be om følgende dokumentasjon:

- Ytelseserklæring (på norsk, svensk eller dansk)
- CE-merking (en kopi eller et bilde)
- Produktsertifikat (gjelder kun produkter som ligger i system 1+)
- Bruksanvisning/monteringsanvisning

Ved behov vil DiBK kunne kreve ytterligere dokumentasjon som er lagt til grunn for å fastsette ytelser og egenskaper. Opplysninger om særskilte forretnings- eller driftsforhold vil være underlagt taushetsplikt.

Testing av brannegenskaper til kabler

Ved testing av produkter kommer direktoratet til å bruke et kompetent og uavhengig teknisk kontrollorgan til å teste et utvalg av kabler. Formålet med testingen er å kontrollere at produktenes ytelser stemmer med de oppgitte ytelser i ytelseserklæringen.

Hva skjer etter kontrollen?

DiBK vil gi tilbakemelding etter gjennomført markedstilsyn og eventuelt stille krav om retting.

Dersom dokumentasjonen ikke er tilfredstillende, vil vi gi påbud og tvangsmulkt for produktet som ikke har tilfredsstillende dokumentasjon. Dersom direktoratet etter testing av produktet finner at produktet ikke tilfredsstiller forutsetningene i dokumentasjonen, så kan vi gi pålegg om retting av avvik eller om å stanse omsetningen av produktet. Vi vurderer overtredelsesgebyr hvis for eksempel produktet utgjør en risiko.

Prosjektet avsluttes med en samlerapport som publiseres på DiBKs nettsider.

Om gjeldende regelverk

Byggevareforordningen innebærer i korthet en felles europeisk måte å bedømme og beskrive byggevarers egenskaper på. Metoder og kriterier for vurdering av vesentlige egenskaper finnes i harmoniserte standarder.

Kabler med brannegenskaper er omfattet av den harmoniserte produktstandard NEK EN 50575: 2014 og endring av NEK EN 50575: 2014/A1: 2016. Denne standarden ble publisert i "Official Journal of the European Union"³ 10.06.2016. Sameksistensperioden til standarden opphørte 01.07.2017. Dette vil si at fra 01.07.2017 skulle alle kabler for generelle bruksområder i byggverk med brannegenskaper ha både CE-merking og ytelseserklæring.

For produkter som selges i Norge, må ytelseserklæringen og eventuelle bruksanvisninger være på norsk, svensk eller dansk.

Bruk av uavhengige tredjepartsorgan som skal kontrollere produktet

² Land utenfor det indre marked i EU/EØS

³ <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

Byggevarer har ulik betydning for bygninger, derfor er de kategorisert i ulike systemer. Hvilke oppgaver produsenten har og hvilke oppgaver en uavhengig tredjepart har for kontroll, er derfor kategorisert ut ifra system. Kabler havner i forskjellige systemer (1+, 3 og 4). Brannegenskaper og farlige stoffer. I hvilken grad man må ha tredjepartskontroll, se lenken [her](#)

Kabler er i henhold til byggevareforordningen klassifisert i 7 forskjellige brannklasser basert på brannspredning og varmeavgivelse. Byggvareforordningen for kabler har tre systemer for vurdering og verifikasjon av byggevarens ytelser, hvor systemene blir strengere og mer omfattende for de høye/krevende brannklassene.

A _{ca}	B1 _{ca}	B2 _{ca}	C _{ca}	D _{ca}	E _{ca}	F _{ca}
System 1+	System 1+	System 1+	System 1+	System 3	System 3	System 4

I byggvareforordningen er det definert tre ytterligere egenskaper som kan måles:

- Avgitt røykmengde (røyketetthet klassifiseres fra s1 til s3)
- Brennende dråper i brannforløpet (brennende dråper rangeres fra d0 til d2)
- Surhetsgrad til avgitt røyk (surhetsgrad rangeres fra a1 til a3)

Hvilke av disse egenskapene som skal deklarerer er avhengig av markedsføringen av produktet og hvor produktet skal brukes. For krav om bruk av slike produkter se bl.a. byggt teknisk forskrift kapittel 11 om sikkerhet ved brann⁴.

System 1+

Produsenten utfører:

- produksjonskontroll i fabrikk og
- ytterligere prøving av stikkprøver på fabrikk i henhold til fastsatt prøvingsplan

Et teknisk kontrollorgan utsteder et sertifikat for produktets ytelse på grunnlag av:

- førstegangsinspeksjon av produksjonsanlegget og produksjonskontrollen i fabrikk,
- fortløpende tilsyn, vurdering og evaluering av produksjonskontrollen i fabrikk og
- fastsettelse av produktets ytelser med typeprøving, typeberegning, tabellverdier eller deskriptiv dokumentasjon

⁴ <https://dibk.no/byggereglene/byggt teknisk-forskrift-tek17/>

System 3

Produsent utfører produksjonskontroll i fabrikk og et teknisk kontrollorgan fastsetter produktets ytelser.

System 4

Produsent utfører produksjonskontroll i fabrikk og fastsette produktets ytelser.

Ytelseserklæring, CE-merking og bruksanvisning

Produsenten skal utarbeide en ytelseserklæring og CE-merke produktet før det markedsføres. Ytelseserklæringen er et dokument som er laget og undertegnet av produsenten. Hovedformålet med dokumentet er at produsentene skal deklare den viktigste informasjonen om sitt produkt, spesielt produktets viktigste egenskaper og ytelser. Den kan leveres enten i papirformat sammen med produktet eller være tilgjengelig på produsentens nettside. Her er et [eksempel på en ytelseserklæring](#). For produkter som omsettes i Norge skal ytelseserklæringen være på norsk, svensk eller dansk.

Ved å lage en ytelseserklæring tar produsenten ansvar for at egenskapene til byggevaren er de samme som det som står i erklæringen.

Kabler skal ha CE-merking som skal være festet på produktet. Der det ikke er mulig, skal det være festet på emballasjen eller framgå av papirer som følger med produktet. Her er [et eksempel for CE-merking](#).

Kabler må også ha en bruksanvisning eller monteringsanvisning. Det må også kunne legges ved sikkerhetsinformasjon dersom produktet inneholder farlige stoffer. Hvis slike dokumenter mangler, kan det føre til byggfeil. En slik dokumentasjon vil derfor variere fra produkt til produkt.

Ved spørsmål

Dersom dere har spørsmål om markedstilsynet, eller om dere ønsker å tipse oss om foretak som burde motta denne informasjonen, kan DiBK kontaktes via e-postadressen post@dibk.no eller på telefon 22 47 56 00.

Ved all korrespondanse ber vi dere angi saksnummer 20/405.

Vennlig hilsen

Janneke Solem
Avdelingsdirektør

José Santos Delgado
senioringeniør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Brevet er sendt til: Elis Elektro AS, Ensto Nor AS, HF Danyko AS, LAPP Norway AS, Nexans Norway AS, NKT AS, Prysmian Group Norge AS, REKA Kabel AS, Tec Con Norge AS, NEK Kabel, Scankab Cables AS, AMO Kabel, PM FLEX, Pipelife, Danfoss avd. DEVI, ØS Varme, Varmecomfort, Thermofloor, Ebeco, Veria, Onninen, Solar, Ahlsell, Otra, Bergård Amundsen, Elektroskandia, Etman, Elektroimportøren
